

Helsingfors dnia 18 marca 1922 r.

M.S.WOJSK.Szt.Gen.ODDZ.II. 6 egz.
Attache Wojskowy P.P.Ryga 1 " "
Attache Wojskowy D.P.Rewel 1 " "

8604
Poselstwo Polskie
w Helsingforsie
Attache Wojskowy.
№ 2080.

TAJNE.

DO

M.S.WOJSK.SZTABU GEN.ODDZ.II.

W W A R S Z A W I E

W załączeniu przesyłam raport p.t. "Sytuacja polityczna Finlandji za czas od 11.III - 18.III. b.r. i Dyslokacja wojskowa w Karelji wschodniej i na pograniczu fińsko-ros. za czas od 1.III. - 17.III. 1922.r.

Attache Wojskowy

Romer
rtm.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

71

Sytuacja polityczna w Finlandji

za czas od 11-16/III.

SPRAWA ZWIĄZKU
POLSKO-FIŃSKIE-
GO.

Opinia publiczna z najwyższym zaciekawieniem i przejęciem śledzi przebieg konferencji warszawskiej. Pokładają tu wielkie nadzieje na jej rezultaty, z jednej strony jako przygotowanie dla wspólnego wystąpienia w Genui, która wciąż cieszy się tutaj urokiem przyszłego rozwiązania węzła gordyjskiego aktualnych problemów światowych, a głównie tak niepokojącej Finlandję sprawy stosunku Europy do Rosji nawzajem, z drugiej - jako spodziewany etap do urzeczywistnienia się związku polsko-fińskiego, sprawa którego dzisiaj bezwzględnie tu stoi na pierwszym miejscu ogólnego zaciekawienia opinii. W dalszym ciągu niema prawie dnia bez ukazania się w tej sprawie obszernych artykułów polemicznych w prasie, przy czem przewaga zostaje po naszej stronie. Niemniej jednak prowadzona przez Niemców i Rosjan agitacja przeciwko związkowi, podtrzymywana w miarę możliwości i przez Litwę i jej tut. adherentów, nie tylko nie ustaje, lecz staje się coraz to groźniejszą. Poselstwo niemieckie i litewskie poszły nawet tak daleko, że przedstawiciele ich interweniowali osobiście u szefa biura prasowego tut. M.S.Z przeciwko popieraniu (!) przezeń polskiej agitacji prasowej za idjotycznym i tak szkodliwym dla Finlandji, bo drażniącym najlepszych jej przyjaciół, związkiem. Sowiety dotychczas nie wystąpiły jeszcze z oficjalną demarche przeciwko związkowi, chociaż dużo tutaj o prawdopodobieństwie takowej mówiono, natomiast starają się przy pomocy całego szeregu koncesji i poprawienia stosunków odwieść Finlandję od tej myśli, strasząc ją równocześnie oficjalnymi przemówieniami i artykułami prasowymi, jakoby związek z polską wywołać musiał bezlitosne ukaranie Finlandję przez Moskwę. "Droga z Petersburga do "Helsingforsu krótszą jest" jakoby, niż odwrotna. Zdaje się, że obecnie Niemcy nie dopięwszy celu podburzając zbyt późno prasę i opinię szwedzką (w Szwecji) przeciwko związkowi i doczekawszy się na odwrót całego szeregu przychylnych dlań głosów tak w Sztokholmie, jak i w Chrystjanji, rzucili się wraz z bolszewikami na agitację komunistyczną. Powodzeniu tutaj przeszkadza jednak konflikt ostatni socjalistów z komunistami w związku z ogłoszeniem kompromitujących dokumentów o jawnej zdradzie tych ostatnich (patrz raport ostatni), wskutek czego wielu socjalistów opuszcza szeregi neutralistów, przesłaniając się wyraźniej ku zwolennikom gwarancji obronnych.

Bezwzględnem powodzeniem niemieckiem jest ostatni wiec wyraźnie germanofilskiej grupy z pośród aktywistów w Wybergu, na którym postanowiono starać się przedewszystkiem o nawiązanie dobrych stosunków z Rosją sowiecką, wobec czego należy zwalczać ideę związku z Polską, jako uniemożliwiającą ta-

PILSUDSKI
INSTYTUT
ARCHIWES
New York

kowe. Niestety, utrzymuje się tu wciąż jeszcze pomimo różnych zaprzeczeń wiadomo skąd czerpana plotka o rzekomej rezerwie Marszałka Piłsudskiego w stosunku do związku ze względu na Rosję. Równocześnie chodzą wersje o rzekomem nieprzychylnem odnośnem stanowisku Francji. Wersję tę podtrzymuje tu głównie z powodzeniem lewica szwedzka. Tak-samo mówią tu coraz pewniej o mającym nastąpić jakoby w krótkim czasie uznaniu sowieców przez Francję i zupełnej zmianie odnośnej jej polityki. Niestety, ^{w Helmyjorru} nowy poseł franc. Róbot zamienił gorączkową taktykę popierania Polski swego poprzednika na bierną rezerwę, uważając, że nie powinien się angażować i nie drażnić Anglii, ograniczając się do ~~nie~~ podtrzymania polityki Polski tylko na wypadek zwrócenia się doń o opinię ze strony rządu fińskiego. Bierność ta oburzyła już nawet tu. posła rumuńskiego, który obiecał nam swoją pomoc w kontrakcji. Zmieniające się wciąż prądy w opinii publicznej i większości sejmowej uniemożliwiają tutaj politykę na dalszą metę, zmuszając do urabiania opinii i prasy prawie że z dnia na dzień. W tem kryje się sporo ryzyka i niepewności na przyszłość.

STOSUNKI SO-
WIECKO-FIN-
SKIE.

W związku z nadziejami na konferencję w Genui z jednej, i chęcią odcięcia Finlandji od zbliżenia z Polską z drugiej strony, sowieci ostatnio coraz bardziej dążą do poprawienia stosunków z Finlandją. Komisja mieszana fińsko-sowiecka została rekonstytuowana. Przewodnictwo ze strony sowieców objął Sergjusz Frankfurt, szef oddz. skand. kom. spr. zagr., jakoby bardzo uступliwy. Równocześnie wyjechała do Petersburga za pozwoleniem sowieckim specjalna komisja dla pomocy obywatelom fińskim, rewakuacja których wznowiona ma być w najkrótszym czasie. Rząd wyasygnował 15 milionów marek dla udzielenia im pomocy. W Petersburgu ma być otworzony generalny konsulat. Ostatnio sowieci dokonali na tut. rynku zakupu 120,000 metr. kubiczn. drzewa. Jednocześnie rząd fiński zgodził się sprzedać im 450 ton środków żywności dla głodnej ludności Karelji wschodniej. Wogóle bolszewicy starają się pozyskać finlandczyków widokami na świetne interesy handlowe. Również są w toku rokowania w sprawie komisji dla uniemożliwienia w przyszłości wypadków pogranicznych. Sowiety liczą obecnie wobec braku papieru w Niemczech, na otrzymanie takowego z Finlandji. Poza handlem oficjalnym, któremu służą już obecnie całe pociągi towarowe grasuje również przemytnictwo na wielką skalę, głównie poprzez zamrożnięte jezioro Ładozskie.

Na zapytanie naszego chargé d'affaires w sprawie wpływu polepszenia się stosunku z sowiecami na zbliżenie polsko-fińskie, prezes min. Vennola określił to polepszenie, jako jedynie powrót do stanu rzeczy przed konfliktem i zaprzeczył jakiegokolwiek oficjalnemu protestowi sowieców przeciwko zbliżeniu z Polską. Oficjalna polityka Finlandji pozostaje nie zmieniona. Sprawy fińskich rewidykacji w sprawie Karelji wschodniej na zasadzie traktatu rząd powierzył

powierzył mieszanej komisji. Przy tej sposobności minister przyznał się, że niepokojące Finlandję pogłoski co do stanowiska Francji pochodzą od fińskiego posła w Paryżu Enckla. Interwencja w tej sprawie byłaby pożądana.

SPRAWA TAJNEJ

Rozpoczęta przez min. Ritavuori reorganizacja tajnej policji

POICJI

zagrożająca organizacyjnym jej podstawom i zwalczana namięt-
nie przez jej szefa, obecnie pójdzie zupełnie innym torem i doprowadzi do znacz-
nego powiększenia jej kadrów, zwłaszcza na prowincji i danie jej wolnej ręki
w walce z komunistami. Tajna policja zaczęła już śledztwo w sprawie ogłoszo-
nych przez socjalistów dokumentów o jawnej zdradzie komunistów na rzecz
Rosji. Aresztowania trwają w dalszym ciągu.

KOMUNISCI I

Zebrania i demonstracje bezrobotnych, wiodzonych na pasku

BEZROBOTNI

komunistycznym niepokoją rząd w dalszym ciągu. Zaostrzony
ostatnio konflikt socjalistów z komunistami, w sprawie którego przywódcy so-
cjalistyczni zażądali ostatnio otwartej odpowiedzi ze strony komunistów, za-
rzucających obecnie socjalistom korszachy z tajną policją, znajdzie odpo-
wiedni swój wyraz na spodziewanych wkrótce zjazdach komunistów i socjalis-
tów w H-forsie. Stanowisko socjalistów bardzo będzie trudne, gdyż bezkrytyczne
masy robotnicze zbyt ślepo zapatrzone są w Moskwę, by łatwo się dać przeko-
nać przez najsilniejsze nawet argumenty, zwłaszcza o ile są podejrzane o pa-
trjotyczne zabarwienie.

SPRAWA EMIGRAN-

Sprawa emigrantów, którzy znaleźli schronisko w Finlandji
TOW. bardzo jest piekącą ze względu na znaczną ich ilość.

Obecnie znajduje się tu około 9000 karelezyków, 2000 ołończyków, 6000 inger-
manlądzyków, 3000 powstańców kronsztadzkich i 15000 uchodźców rosyjskich.
Liczby te codziennie wrażliwie. Obozy uchodźcze znajdują się w Salmi, Sortavalla,
Uleabärgu, Kuopio i gub. Wyborgskiej. Sprawa Rosjan komplikuje się przez nie-
chęć Finów do przyznania im obywatelstwa.

POZYCZKA FINSKA

Rokowania anglo-fińskie w sprawie pożyczki rowadzone

W ANGLJI.

ostatnio w Londynie dały rezultat bardzo pomyślny dla Fin-
landji, która uzyskała w ten sposób 3 miliony £ funt. szterl. na lat 40 na 7%.
Fakt ten wpłynął niezwłocznie na podniesienie się kursu marki fińskiej.

AGITACJA LITEW-

Zaznacza się ostatnio usilenie działalności tut. litewskiego
SKA. chargé d'affaires tak w prasie, jak i w stosunku do rządu

i partji politycznych, przy czem głównie stara się urabiać ludowców (agrarju-
szy). Używa on argumentu niedopuszczalności związku bałtyckiego bez udziału
Litwy. Ostatni artykuł w tut. organie socjalistycznym o żandarmskiej roli
Polski w stosunku do jej małych sąsiadów, również był napewno inspirowany
przez niego. Równocześnie stara się on o towarzyskie stosunki z nami
stawił się przy okazji tak mnie, jak i p. Zaleskiemu, podkreślając swoje
kome przyjazne dla Polski uczucia.

DYSLOKACJA WOJSKOWA W KARELJI WSCHODNIEJ

I NA POGRANICZU FIŃSKO-ROSYJSKIM ZA CZAS OD 1.III. do 17.III.1922.r.

/Źródło: - Fiński Sztab Generalny/.

TYTUŁOWANIE Z FIŃSKIEGO.

WSCH.KARELJA. W dyslokacji nie notowano żadnych zmian. Osiągnięto do Piotrogradu ca 10.000 ludzi. i 2 pociągi pancerne. Dla służby pogranicznej we Wsch.Karelji zamierzają bolszewicy zostawić tylko jedną brygadę. Ogółem we Wsch.Karelji stoi ca 20.000 l. (28.II. było ca 25 - 30 tys.l.).

Przesmyk Karelski. Bez zmian.

Piotrogród. Komendantem Piotrogradzkiego garnizonu zostałznaczony b. d-ca 20.dyw.piech. SPOLIN. 20 dyw.piech. została prawdopodobnie rozformowana na Kaukazje. Forty i mosty P.O.W. - naprawia się.

Uzbrojenie Krasnoj Gorki (obecnie KRASNOFLOTSKIJ FORT).

4 dz. 6" typu Cane, 4 dz. 10" 45 kal. (brzegowe), 2 dz. 12".52 kal.

FLOTA: Według ostatnich wiadomości w ros.flocie pełnią służbę ^{cy} wszystkie b. oficerowie, mianowane przed 1917 r., ca 450. (200 - w starszych latach); którzy podł. dekretu mogą wystąpić z czynnej służby). Większa część tych oficerów służy we flocie bałtyckiej, (ca 250.- młodych), nie zajmują się polityką i pracują b. energicznie nad odbudową floty, są to po większej części karierowicze. Z powodu braku oficerów - Rząd stara się polepszyć im położenie ekonomiczne, po większej części otrzymują podwójne t.zw. pajki, jak np: chleba 2-funt., cukru 2 1/2 - funt., herbaty 1/8-funt., mięsa - 2 - 6 funt., kaszy 7 funt., śledzi 2 - 8 funt., i 2 pudełka zapalek. i otrzymują gazę i nagrody.

Położenie min koło latarni morskiej TOLL i SZEPELA bez zmiany z 21.r. Tralery wyławiali miny tylko w karpaskiej zatoce - które w swoim czasie założyli Anglicy. W 1919 r. nos.torpedowce "KONSTANTIN", "SWOBODA" "GAWRIYX" wpadli tam na miny i znajdują się jeszcze na dnie morza. Obecnie tralery oczyszczają szerokie przejście dla handlowych statków. Ale istnieje tajne przejście głębokości 15 ' blisko brzegu.

Na zachód od Kronsztadtu (na większym rejdzie) postawiono przesłony morskie dla podwodnych łódek.

W pobliżu fińsk. zatoki są rozkwaterowne stacje obserwacyjne floty bałtyckiej znajdujące się na pkt.: we wsi GAKKOWO, KURGAJOWO, koło pagórka

SOIKINO, i w letnisku SANGALLY, na KRASNOJ GORKIE, ORANIENBAUMIE i latarni morskiej TOLL. Są między sobą połączeni telefonami i z główną centralą w Kronsztacie (szkoła inżynierska). Obserwują brzeg i przechodzących statków.

Żimą do latarni morskiej Seraja Koszad na zachód - ~~inwazyjna~~ ochrowybrzeża na jest b. słaba. Tylko we wschodniej części przechodzą patrole.

Większa część floty znajduje się zimą w Piotrogradzie, i dopiero po otwarciu nawigacji flota wraca do Kronsztadu.

Z Zatoki fińskiej można w czasie pływania można do Ładogi przerzucić następującą ilość statków:

- (6 szt. typu Nowik 24 dz. 100 m/m. głębokość 12'.
- 10 " Łodzi podwodn. 20 dz. 47m/m. " 14'
- 30 " uzbrojonych traler. 48 dz. 120 m/m " 14'.
- 4 " torpedowców (opalone węglem) 8 dz. 100m/m 11'.
- 9 " " 18 dz. 75m/m głęb. 11'.
- 2 " st. Korszun i Koczuk 4 dz. 100m/m. 11').

które mogą przeprowadzić :

1) założyć miny w przejściu między Kronsztadem a Piotrogradem (wystarczająco do 3 min) wzwyż ściany morskiego kanału i zrobić go przyt-

kien.

2) Zerwać mosty na Newie,

3) Potopić barki, które są naładowane kamieniami koło iwanowskiego prądu który ma szybkość 4, 8 węzłów.

4). Potopić barki, które naładowane kamieniami koło Schlüsselburga w przejściu Koszkin do Ładogi.

Jeżeli się uda przegrodzić przejście z Zatoki fińskiej do Ładogi to zostaje na Ładodze tylko dwa statki typu "tępłochod" "JAUZA" i "BEREZYNA.

4. dywizjon torpedowców - został przemianowany na 3.

(4. dyw. torp. więcej nie istnieje).

Odlodowce SINEUS i TRUWOR - wyszli z remontu.

Oprócz powyższych mają bolszewicy 5 motorowych Łodzi (angielskie) szybkości 40 węzł., uzbrojone w miny i K.M. zabrane przez bolszewików na Murmanie i na jez. Onega, obecnie znajdują się w remoncie w Kronsztacie. Brak na nich specjalistów-maszynistów.

ARMJA. Obecnie liczebność Czerw. Armji wynosi ca 1,450,000 l. (1.I.22 r. było 1,595,000 l).

Zmniejszenie wynikło z powodu rozformowania W.Czeka, większą część W.Czeka zwolniono, mniejszą przydzielono do innych oddziałów.

Dalsza reorganizacja Czerw. Armji w toku. Według tej nowej reorganizacji zamierzają bolszewicy stworzyć tylko "jedną Czerw. Armję".

W związku z powyższem rozpatrują bolszewicy wszystkie części innych narodowości (ukrainie, tatarskie, baszkirskie i t.p.) dla wcielenia ich do tej jednej Czerw. Armji.

Szczególnie zwracają uwagę na wojska techniczne, jak np. lotnictwo poc. pancerne i t.p.

Podług wstępnych wiadomości organizacja nowej armji ma być tak przeprowadzona że części armji w Okręgach wojsk. podlegają zmianie
sztab
t.np. 16. dyw. piech ~~syberyjskiej~~ (znajduje się na granicy Zachodniej P.O.W) i 18 dyw. piech przybyła by z Jarosławia do Piotrogradu i sztab 15 syberyjskiego dyonu jazdy i 2 bryg. ~~kozackich~~ rozkwaterowano w Wielkich Łukach.

Najwyższe dowódcy Czerw. ARMJI.

H.D. FEDDEKI przewodniczący w rewolucyjn. radzie wojsk. [kawaler Orderu Czerw. gwiazdy za zasługi obrony Piotrogradu przeciwko Juden-
cza).

S. KAMIENIEW - głównodowodzący wszystkimi siłami wojsk. Republiki.

P.P. LEBEDIEW - szef sztabu generalnego.

M.W. FRUNSE - d-ca wojsk. sow. na Ukrainie i Krymie

M.N. TUCHACZEWSKI - d-ca wojsk. sow. Zachodniej Rosji i szef wojsk. akadem

M.I. JEGOROW d-ca Czerw. Armji na Kaukazje.

GITIS - Komendant wojsk. P.O.W.

LAZAREWICZ d-ca wojsk. sow. na tureckim froncie

S.M. BUDIENNYJ - d-ca pierwszej kaw. Armji (b. podoficer kozacki) Czerw.

Mackensen.

LOTNICTWO. Lotniczych wojsk zamierzają bolszewicy organizować jak następuje:

- 1). Lotnicze siły rozdzielają się na eskadry lotnicze
W każdej eskadrze 2 t.zw. eskadryli (obserwacyjna i atakująca), 2 pociągi warsztatowe, 2 radiostacje, i hangery.
- 2). W skład eskadryli wchodzi 3 oddziały, w każdym oddz. 10 aparatów lotn. W hangery 15 aparatów lotn.
Eskadry są przydzielone do ufortyfikowanych punktów w Jefrenowo, Sewastopol, Kijew, Charków. Obecnie tylko sformowano jedną eskadrę w Moskwie. W P.O.W sformowano 1. oddzielną atakującą eskadrylę.

Helsingfors dn. 11. III. 1922. r.

Poselstwo Polskie
w Helsingforsie
Attaché Wojskowy.
No. 3067.

8604

M.S.W. Szt. Gen. Oddz. II. .... 6. egz.
Attaché Wojsk. P.P. = RYGA 1 "
Attaché Wojskowy P.P. Rewel 1 "
Poseł Sokolnicki H: FORS 1 "

TAJNE.

DO

M.S. WOJSK. SZTABU GEN. ODDZ. II.

w W a r s z a w i e.

W załączeniu przesyłam raport p.t. Sytuacja polityczna
Finlandji za czas od 1 do 10. III. 1922 r.

Attaché Wojskowy

Pomer
rtm.

PRESDŃSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

124
88
3 19

Sytuacja polityczna w Finlandji

za czas od 1 od 10/III.

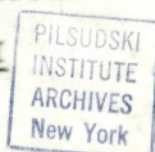

KONFERENCJA

WARSZAWSKA.

2 b.m. wyjechał do Warszawy Poseł Sokolnicki. Za nim podążył dn. 7 b.m. min. Holsti. W zasadzie rząd może dzisiaj już liczyć na poparcie większości sejmu w sprawie zawarcia konwencji z Polską, większość ta przedstawia się mniej więcej, jako 107 przeciwko 93 głosom, co jak na tuć stosunki parlamentarne ogromnem jest powodzeniem. Nawet partja szwedzka nie uzależnia już tak poważnie swojej zgody od spełnienia jej warunków natury wewnętrznej (termin służby wojskowej i akcja antykomunistyczna), gdyż rząd już samo przez się idzie jej obecnie na spotkanie i w dodatku wpływ polski i tak rzeczony partji wydaje się być dostatecznie silny w razie zawarcia układu dla zabezpieczenia koniecznych wewnętrzno-wojskowych gwarancji ze strony Finlandji. Podobnie zapatruje się i prawica fińska. Sam gen. Mannerheim bardzo poważnie liczy na wpływ Polski przychylny dla programu fińskich partji zachowawczych. Jednak nieufność tych partji do osoby p. Holsti jest tak wielką, że zażądały one stanowczo przydzielenia do jego osoby na czas rokowań w Warszawie swoich mężów zaufania dla kontroli i wywarcia wpływu. Na to jednak Prezydent Rzeczypospolitej się nie zgodził i obrażony p. Holsti wyjechał bez oficjalnego projektu i pełnomocnictw. Oświadczył mi jeszcze przed wyjazdem, że zawarcie umowy z Polską uważa za rzecz swojego i całego rządu honoru, gdyż jego przeciwnikom politycznym chodzi głównie o uniemożliwienie mu zebrania laurów politycznych i uzyskanie w ten sposób statutu przy wborach, przeciwko nieudolnemu rządowi, który nie wykorzystał sprzyjającej sytuacji i zaprzepaścił możność zbliżenia z Polską. Ma on jednak nadzieję móc wysłać w jak najkrótszym czasie upoważnioną delegację międzypartyjną-wojskową, na którą się zgodziły wszystkie zwaśnione z sobą stronnictwa. Silne wrażenie przytem wywarło stanowisko Łotwy i coraz to wyraźniejsze dążenie Mejerowicza, by nie dać się ubiedz Finlandji w Warszawie i nie dopuścić do izolowania Łotwy w kombinacjach polsko-bałtyckich. Natomiast partja socjaldemokratyczna po pewnych wahaniach niektórych przywódców uzależniła swoją zgodę na zawarcie układu od równoczesnego przystąpienia doń nietylko Estonji i Łotwy, lecz i Litwy. Na ogół jednak w sferach rządowych i parlamentarnych uważają sprawę układu z Polską za w zasadzie przesądzoną. Ewentualne zastrzeżenia Polski przeciwko jego zawarciu w obecnych warunkach, nikomu nawet do głowy nie przychodzi.

ZWIĄZEK I Nie mija prawie dnia bez okazania się w tuć. prasie artykułu
OPINJA. w sprawie zbliżenia z Polską. Wielkie wrażenie wywarł artykuł b. min. wojny z czasów v. d. Goltza, gen. Töslöf, ogłoszony w jawnie germanofilskiej Svenska Pressen i następnie przedrukowany we wszystkich prawie poważnie

szych dziennikach stołecznych i prowincjonalnych. Gen. dowodzi bezsensowności związku wojskowego fińsko-polskiego, tak ze względu na brak faktycznego niebezpieczeństwa, jako też i realnych korzyści strategiczno-militarnych na wypadek wojny. Związek taki, zdaniem autora, wobec znanego zaborczego i hegemonistycznego polskiego imperjalizmu byłby ostatnim gwoździem wbitym do trumny niepodległości Finlandji. Artykuł ten wywołał burzę protestów ze strony wszystkich sympatyzujących z myślą związku polityków i dzienników. Najbardziej stanowczo ujął się za związkiem organ szwedzki Hufvudstadsbladet, dowodząc w całym szeregu piórnymi artykułami (mi. 2 pióra gen. Högström) konieczności zawarcia związku, głównie ze względu na wrosnątą wciąż niebezpieczeństwo rosyjskie, niebezpieczeństwo, któreby jednak zgodna kontrofensywa polsko-fińska na Piotrogród i Moskwę niezawodnie rozbiła w puch. Nawet bardzo sprzyjający Niemcom Abounterrättelser, stojący jednak blisko ściślejszego obozu Mannerheima, wystąpił z dźwięcznym artykułem dowodzącym sprzeczności pomiędzy fińskim interesem narodowym, a nowym kursem polityki niemieckiej wprost skierowanym ku ścisłemu porozumieniu z Moskwą. Ze szwedzkich gazet, poza Svenska Pressen tylko Kotkanyheter sprzeciwia się związkowi, z fińskich zaś z organów prawicowych zwalcza go tylko Suunta, organ aktywistów z pod znaku Kai Donnera, umieszczając jednak chętnie i głosy zwolenników związku. Natomiast zwalcza związek stanowczo i konsekwentnie organ oficjalny socjaldemokratów. I tak 10/III wystąpił z gwałtownym artykułem przeciwko Polsce, jako handarmowi Europy na usługach Francji. Artykuł ten dyszy nienawiścią i iście niemiecką frazeologją demagogiczną.

Dowodem ogromnej popularności idei związku polsko-fińskiego w tut. korpusie oficerskim służyć może owacyjne witanie się ze mną oficerów wszelkich stopni, przydziałów i sentymentów politycznych na wielkim raucie wojskowym, urządzonym przez szwedzkiego attaché wojskowego, ppułk. Lagerlöff. Pokazywane tam obrazy świetlne, ilustrujące siły zbrojne Szwecji wywarły raczej pobłażliwe uśmiechy fińskich uczestników wojny światowej; zdaniem ich pokaz ten zaszkodził tylko propagandzie za związkiem skandynawskim i umocnił sympatje dla doświadczonej armji polskiej. Klub oficerski stolicy prosił mnie o przyjęcie członkostwa (czego nie było za mojego poprzednika) i t. d. Sztab gen ze swej strony ostrzegł redakcję Svenska Pressen przed dalszą kampanją przeciwko związkowi. Wogóle zaczynają brać górę przekonania obronne nad tendencją neutralizacji w Finlandji i Nad Bałtykiem (popieranej przez Niemców). Niemcy równocześnie prowadzą i kampanję prasową, dowodząc sprzeczności między związkiem fińsko-polskim, a dotychczasowymi, tak popularnymi dążeniami do związku bałtyckiego ze względu na niemożliwość przystąpienia doń w takim razie Litwy i Łotwy. Wogóle wpływy niemieckie w tych krajach występują w tym

PILSUDSKI
INSTITUTE

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

oświetleniu zupełnie jawnie. Gen. Enckell zachowuje w dalszym ciągu swoją powściągliwość nieprzejednaną w sprawach politycznych. Prezes min. Vennola, zastępujący p. Holsti w czasie jego nieobecności unika rozmów politycznych. Min. Jalander jest natomiast naszym zdecydowanym wrogiem, głównie ze względu na byłe niepowodzenia śpiewackie jego żony w Warszawie. Jest on zdecydowanym neutralistą i germanofilem, nawiasem mówiąc jeden z najgłupszych z pośród działaczy polityczno-wojskowych w Finlandji (b. przystaw).

SPRAWA SŁUŻBY Sejm fiński w ostatecznym czytaniu ~~przyjął~~ ¹⁰⁴ głosami
WOJSKOWEJ. przeciwko 93, ustawę o rocznym, wzgl. rok i 3-miesięcznym (dla broni specjalnej) terminie służby wojskowej, odłożył do przyszł. wyborów.

SPRAWA ÅLANDZ- Sejm Ålandzki 23/II przyjął jednogłośnie autonomję udzie-
KA. lona Ålandowi przez rząd fiński, nie zrzekając się jednak swojej zasadniczej woli należenia do Szwecji.

SKYDSKÅR I KO- Organizacja Skydskåru z prowincji Österbotnia zaproponowa-
MUSCI. ła rządowi zupełne powierzenie jej służby pogranicznej w zamian za okazaną odpowiednią pomoc materjalną, wobec zupełnego braku w północnych prowincjach wojska i straży granicznej. Rosła ona również o powierzenie jej propagandystycznej i agitacyjnej walki z komunizmem, przy pomocy odpowiedniej publicystyki. Ostatnie aresztowania doprowadziły do przepełnienia więzień fińskich (więcej, niż 6000).

FINLANDJA I RO- Jak dawniej Rosja sowiecka rządał a od Finlandji zadość-
SJA. uczynienia za okazywanie pomocy powstańcom karelskim, tak teraz Finlandja stawia analogiczne żądania w Moskwie za ostatnie naruszenia granicy i wzniecenie czerwonego buntów w rejonie Rovaniemi. Obecnie rząd sowiecki jest w roli niereagującego na skargi. Sowiety nie zgadzają się na żądaną kontrolę nad zakupionymi w Finlandji dla sowieckiej Karelji produktami ze strony rządu fińskiego, lub międzynarodową przy ich podziale pomiędzy ludność. Polemika odnośna trwa. Natomiast bolszewicy zgodzili się na wznowienie tymczasowe stosunków handlowych. Zaczęły się głównie sowieckie zakupy drzewa w Finlandji, oraz wysyłane są zatrzymane tak długo towary. Ostatni fiński ~~kurjer~~ kurjer dypl. Sarel, został w powrotnej drodze w Petersburgu w niesłychany sposób ograbiony. Ten sam los spotkał cały fiński wagon. We wschodniej Karelji bolszewicy okopują się w pobliżu fińskiej granicy.

SPRAWA MAJORA Major Gajewski, w sprawie którego korpus oficerski podzielił
GAJEWSKIEGO lił się na dwie zwalczające się wzajemnie grupy, został ostatecznie dekretem Prezydenta zwolniony z wojska. Oficerowie, którzy w związku z tą sprawą grozili wystąpieniem z wojska, będą pociągnięci do odpowiedzialności.

KONFERENCJA

KONFERENCJAW GENUI.-

Enckell.

Przedstawicielami Finlandji na konferencję genueńską zostali naznaczeni prezes min. Vennola i fiński poseł w Paryżu,

SOCJALISCII KOMUNISCI.

Suomen Sosialidemokraati wystąpił 6 b.m. z całym szeregiem dokumentów, dowodzących niezbitości ścisłego związku pomiędzy akcją komunistyczną w Finlandji, a III. międzynarodówką w Moskwie. Dokumenty te zawierają instrukcje dokonywania masowych grabieży w instytucjach rządowych i prywatnych, wykradania rzeczy cennych, ustanawiania gróg kurjerskich komunistycznych po przez Finlandję, ustalania kluczy szyfrowych i t.p. Rewelacje te wywołały tutaj ogromne wrażenie. Dla narodowo myślących przywódców socjalistycznych, będą one może środkiem do stopniowego otwierania oczu zaślepionych marzeniem o moskiewskim rajem komunistycznym mas robotniczych.

SPRAWA OBYWA-TELI ROSYJSKICH.

Poselstwo sowieckie ogłosiło we wszystkich dziennikach wezwanie do rosjan przynaglające sprawę zgłoszenia przez nich obywatelstwa Rosji sowieckiej, grożąc w przeciwnym razie represjami prawnymi. Wobec tego tutaj rosjanie masowo zgłaszają się o tutaj obywatelstwo, czego im jednak większość gmin odmawia.

NOWI MINI-STROWIE.

Przyjeżdżali i złożyli swoje listy uwierzytelniające, nowy poseł amerykański Kagey i francuski, Ribot. Ostatniego witał na dworcu poza personelem poselstwa francuskiego i przedstawiciele M.S.². i polski chargé d'affaires, Zaleski. P. Kagey posłom francuskiemu i polskiemu złożył wizytę osobiście ku wielkiemu niezadowoleniu innych. P. Ribot zachowuje się narazie powściągliwie, starając się przedewszystkiem załagodzić spory zaognione pomiędzy członkami własnego poselstwa.